

EESC info

European Economic and Social Committee

A bridge between Europe and organised civil society

October 2024 | HR

This page is also available in:

- [ES](#)
- [BG](#)
- [CS](#)
- [DA](#)
- [EN](#)
- [DE](#)
- [ET](#)
- [FR](#)
- [EL](#)
- [GA](#)
- [IT](#)
- [LV](#)
- [LT](#)
- [HU](#)
- [MT](#)
- [NL](#)
- [PL](#)
- [PT](#)
- [FI](#)
- [RO](#)
- [SK](#)
- [SL](#)
- [SV](#)

Available Languages:

UREDNIŠTVO

Uvodnik

Zalaganje za proširenje: angažman za budućnost Europe

Proširenje i uključivanje zemalja kandidatkinja u Europsku uniju nije puka ekspanzija nego geostrateško ulaganje u mir, stabilnost, sigurnost i društveno-gospodarski razvoj, čime se jača demokratska struktura našeg kontinenta. Proširenje EU-a stoga je moćan alat za širenje i očuvanje temeljnih europskih vrijednosti. Bilateralna tijela koja smo osnovali s civilnim društvom iz zemalja kandidatkinja (zajednički savjetodavni odbori i platforme civilnog društva), inicijativa za članove i članice iz zemalja kandidatkinja, kao i proširenje posjetâ Skupine za temeljna prava i vladavinu prava zemljama kandidatkinjama primjeri su predanosti EGSO-a produbljivanju i proširenju Unije. Naš rad pokazuje da se napredak u području

nužnih unutarnjih reformi može i treba odvijati usporedno s integracijom zemalja kandidatkinja. Unatoč stalnim izazovima u nekoliko zemalja kandidatkinja te bi nas prepreke trebale poticati na intenzivniju suradnju s našim partnerima iz tih zemalja, a ne odvrćati nas od napretka.

EGSO je imao vrlo važnu ulogu u proširenju EU-a time što je sudjelovao na sastanku ministara zapadnog Balkana u Skopju i blisko surađivao s čelnicima i čelnicama nekoliko zemalja kandidatkinja. Cilj je naših aktivnosti procijeniti spremnost zemalja kandidatkinja da ispune kriterije iz Kopenhagena i ponovno naglasiti naše zalaganje za uključiv i pravedan dijalog sa svim članovima i članicama EGSO-a, u koji će svakako biti uključeni i članovi i članice iz zemalja kandidatkinja. Zato sam ponosan što mogu reći da je inicijativa za članove i članice iz zemalja kandidatkinja, pokrenuta u veljači u prisutnosti albanskog premijera Edija Rame i crnogorskog premijera Milojka Spajića, jedan od temelja manifesta predsjedništva u kojem sudjelujem.

Aktivnim uključivanjem članova i članica iz zemalja kandidatkinja Odbor zauzima mjesto predvodnika među institucijama EU-a u postupnoj integraciji zemalja kandidatkinja za članstvo u EU-u. Učinak te inicijative opipljiv je i u sve većoj mjeri prepoznat u zemljama kandidatkinjama i EU-u, a projekt snažno podupiru i predsjednica Europske komisije Ursula von der Leyen i povjerenik za proširenje Oliver Várhelyi. Cilj je te inicijative ne samo donijeti neposredne koristi već i izgraditi čvrste temelje za dugoročne težnje zemalja kandidatkinja, njihovih građana i njihovih dinamičnih civilnih društava. Njome se civilnom društvu tih zemalja omogućuje da se izravno uključi u postupak donošenja odluka u EU-u, čime se zadržava zamah za potrebne reforme. Ukupno 146 članova i članica iz zemalja kandidatkinja aktivno je sudjelovalo u sastavljanju

mišljenja o temama povezanim s proširenjem, kao što su kohezijska politika EU-a, jedinstveno tržište, održivost poljoprivredno-prehrambenog sektora i manjak vještina.

Zajednički savjetodavni odbori i platforme civilnog društva ključni su za uspostavu dijaloga među raznim dionicima, čime se osigurava da se tijekom postupka donošenja odluka čuje glas sviju. Trenutačno su aktivni zajednički savjetodavni odbori za Crnu Goru, Srbiju i Tursku, a platforme civilnog društva djeluju prije svega u Ukrajini i Moldaviji. Očekuje se da će zajednički savjetodavni odbor za Sjevernu Makedoniju ponovno započeti s radom čim se otvori prva skupina pregovaračkih poglavlja, dok je osnivanje novog odbora za Albaniju već u tijeku. Taj će angažman dodatno dobiti na snazi na predstojećem forumu civilnog društva na visokoj razini posvećenom proširenju, koji će se održati 24. listopada, u sklopu plenarnog zasjedanja EGSO-a. Na tom će se forumu, koji je organiziran u suradnji s Komisijom, okupiti članovi i članice EGSO-a, oko stotinu predstavnika i predstavnica zemalja kandidatkinja i vodeći političari i političarke iz država članica i zemalja kandidatkinja kako bi raspravljali o vrijednosti civilnog i socijalnog dijaloga za uspješno proširenje EU-a. Na njemu će se istaknuti uloga socijalnog dijaloga u unapređenju rada na pristupanju EU-u, optimizaciji zelene i digitalne tranzicije te osiguranju poštovanja temeljnih vrijednosti EU-a.

EGSO je kao platforma civilnog društva posvećen osnaživanju i prihvaćanju glasa onih koji teže slobodi, demokraciji i socioekonomskom blagostanju, čime se u konačnici potiče jača integracija u zemljama kandidatkinjama i EU-u. Zajedno gradimo svjetliju budućnost za uključivu, prosperitetnu i ujedinjenu Europu. Odbor se nepokolebljivo zalaže za proširenje i naše je djelovanje dokaz našeg vjerovanja u integriraniju i otporniju Europu u cjelini.

Oliver Röpke

Predsjednik EGSO-a

KALENDAR

6. studenog 2024.

[Godišnja konferencija o temeljnim pravima i vladavini prava](#)

27. studenoga 2024.

[Građani mogu suzbiti dezinformacije \(Atena, Grčka\)](#)

28. – 29. studenoga 2024.

[Europski migracijski forum - 9. sastanak](#)

4. – 5. prosinca 2024.

Plenarno zasjedanje EGSO-a

PITANJE ZA...

Sandri Parthie, izjaviteljici za mišljenje **„Umjetna inteligencija opće namjene: daljnji koraci nakon Akta o umjetnoj inteligenciji”**, postavili smo pitanje o Aktu o umjetnoj inteligenciji. Konkretno, zašto je toliko važno osigurati pravilnu provedbu tog zakonodavnog akta u pogledu modelâ umjetne inteligencije opće namjene i načina na koji se njima upravlja? Kako u EU-u možemo proizvesti konkurentnu umjetnu inteligenciju i zašto je ona važna?

UMJETNA INTELIGENCIJA „PROIZVEDENA U EUROPI” – MOŽE SE OSTVARITI, ALI NA TOME TREBA PORADITI

Sandra Parthie

Akt o umjetnoj inteligenciji prvi je sveobuhvatni pravni okvir kojim se regulira umjetna inteligencija na globalnoj razini.

Umjetna inteligencija (UI) sve se više koristi i dotiče mnoge aspekte naše svakodnevice. Na primjer, kroz ciljane oglase utječe na informacije koje vidimo na internetu. No, što je još važnije, sada se koristi i u

zdravstvenom sektoru za pomoć u dijagnosticiranju i liječenju bolesti, npr. raka. U tu se svrhu aplikacije umjetne inteligencije oslanjaju na UI modele opće namjene, koje treba trenirati. U njih treba unijeti mnogo slika, primjerice kancerogenih stanica, kako bi ih oni s vremenom počeli samostalno prepoznavati.

Za uspješno treniranje potrebni su podaci, goleme količine podataka. Način treniranja utječe na kvalitetu ishoda treniranog modela ili aplikacije umjetne inteligencije. Ako su podaci ili slike koji se unose netočni, sustav će zdrave stanice pogrešno identificirati kao kancerogene.

Poboljšanje medicinske i zdravstvene skrbi uvjerljiv je primjer koji nam pokazuje zašto je nužno da u EU-u imamo kapacitete i infrastrukturu za razvoj UI modela opće namjene koji su za to potrebni. Najjednostavnije rečeno, to će pomoći u spašavanju života.

Osim toga, umjetna inteligencija opće namjene može dovesti do velikih promjena u proizvodnim procesima i poduzećima. Da bi europsko gospodarstvo ostalo konkurentno, u EU-u moramo osigurati prostor za inovacije

i poticati poduzetnike i *start-up* poduzeća da razvijaju svoje ideje.

Naravno, postoje rizici povezani s umjetnom inteligencijom i umjetnom inteligencijom opće namjene – od nedostataka u modelima i pogrešaka u aplikacijama do korištenja te tehnologije u evidentno kriminalne svrhe. Stoga EU mora imati i stručno znanje da se obrani od zlonamjernih napada i kibernetičkih prijetnji i mora se moći oslanjati na europsku infrastrukturu kako bi se osiguralo da, jednostavno rečeno, „svjetlo ostane upaljeno”.

Sve to ukazuje na važnost primjerenih propisa, usredotočenih na kvalitetu podataka za treniranje, metode treniranja i, na kraju krajeva, konačni proizvod. Ti se propisi moraju temeljiti na europskim vrijednostima, kao što su transparentnost, održivost, zaštita podataka i poštovanje vladavine prava. Nažalost, brojna glavna postignuća u području umjetne inteligencije opće namjene predvode akteri koji su izvan jurisdikcije EU-a. EU stoga mora razviti kapacitete da osigura da se akteri iz EU-a i trećih zemalja koji su aktivni na našem tržištu pridržavaju njegovih regulatornih odredbi i poštuju europske vrijednosti.

EU mora smanjiti tržišnu dominaciju velikih, često neeuropskih digitalnih poduzeća, među ostalim mobilizacijom alata politike tržišnog natjecanja. Tijela nadležna za tržišno natjecanje u EU-u trebaju iskoristiti svoje kapacitete i osigurati da poduzeća na hiperrazini ne zloupotrebljavaju svoj položaj u poslovanju među poduzećima (B2B) ili između poduzeća i državnih tijela (B2G).

Javna tijela mogu podupirati europske dobavljače aplikacija umjetne inteligencije i umjetne inteligencije opće namjene tako što će naručivati njihove proizvode, čime će daljnjim korisnicima i klijentima pokazati da su oni pouzdani. Europska unija posjeduje talent, tehnološko znanje i iskustvo i poduzetnički duh koji su potrebni za umjetnu inteligenciju proizvedenu u Europi. Međutim, nedovoljna ulaganja, nedostatak relevantne IT infrastrukture i kontinuirana fragmentacija unutarnjeg tržišta koja otežava rast sputavaju konkurentnost europskih aktera u području umjetne inteligencije.

GOŠ?A IZNENA?ENJA

Naša je gošća iznenađenja Alexandra Borchardt, glavna govornica na ovogodišnjem izdanju EGSO-ova seminara „Povezivanje EU-a”. Glavna autorica [Izvješća Europske unije za radiodifuziju za 2024.](#) o učincima umjetne inteligencije na novinarstvo analizira izgleda za odgovorno novinarstvo uslijed

brzog rasta generativne umjetne inteligencije. Iako neki u medijskoj industriji slijepo vjeruju obećanjima umjetne inteligencije, rizici koje donosi generativna umjetna inteligencija znatni su, kao i mogućnosti.

Alexandra Borchardt novinarka je s dugogodišnjim iskustvom, neovisna savjetnica, sveučilišna profesorica i medijska istraživačica s više od 25 godina iskustva u prenošenju vijesti, od kojih je 15 provela na vodećim položajima. U posljednjih pet godina podržala je 26 europskih izdavača u digitalnoj transformaciji kao mentorica u okviru programa Svjetskog udruženja izdavača novina (World Association of News Publishers) pod nazivom „Table Stakes Europe”. Više o njezinom radu možete saznati [ovdje](#).

POUZDANO NOVINARSTVO U DOBA GENERATIVNE UMJETNE INTELIGENCIJE

Piše Alexandra Borchardt

Započnimo jednom provokativnom izjavom: novinarstvo i generativna umjetna inteligencija međusobno su kontradiktorne jer se novinarstvo temelji na činjenicama, dok se generativnom umjetnom inteligencijom izračunavaju vjerojatnosti. Ili možda želite da novinari popune praznine priče bilo čime što samo zvuči vjerojatno? Jer upravo tako funkcionira generativna umjetna inteligencija. Unatoč tome, generativna umjetna

inteligencija otvara goleme mogućnosti za jačanje novinarstva, od njezine upotrebe u razmjenama ideja, pitanjima za intervju i naslovima, do uloge u podatkovnom novinarstvu i brzjoj analizi dokumenata. Može pomoći i u nadilaženju formata i jezika, a tekstove može pretvoriti u videozapise, podcaste i vizualne materijale, kao i transkribirati, prevesti, ilustrirati i učiniti sadržaj dostupnim u *chat* formatima. Ti bi aspekti mogli pomoći u dopiranju do ljudi koji su prethodno bili zapostavljeni: izrazito lokalne publike, onih koji nedovoljno vladaju vještinom čitanja ili razumijevanja ili imaju neke druge poteškoće, kao i onih koji jednostavno nisu zainteresirani za konzumiranje novinarstva na tradicionalan način. Kao što je izjavio Ezra Eeman, direktor za strategije i inovacije u NPO-u, nizozemskoj javnoj radioteleviziji: „Generativnom umjetnom inteligencijom možemo bolje ispuniti svoju zadaću pružanja javnih usluga; njome se povećava interaktivnost, pristupačnost i kreativnost. Umjetna inteligencija nam pomaže da svojoj publici pružimo više sadržaja.”

Iako je jasno da su neki u tom sektoru već opijeni obećanjima generativne umjetne inteligencije, ta tehnologija predstavlja znatan rizik za novinarstvo. Dva su najvažnija rizika opći gubitak povjerenja u informacije i daljnje propadanje ili čak nestanak njegovih poslovnih modela. Kao što je već navedeno, pojam „halucinacije” koji se koristi za tendenciju generativne umjetne inteligencije da daje odgovore izmišljajući činjenice i izvore, zapravo je značajka te tehnologije, a ne greška. Međutim, izazov je još veći. Budući da generativna umjetna inteligencija u roku od nekoliko minuta svakome omogućuje stvaranje bilo kakvog sadržaja, uključujući uvjerljive lažne sadržaje, postoji opasnost da bi javnost mogla izgubiti povjerenje u takav sadržaj. Na tečajevima medijske pismenosti već se savjetuje svima da budu skeptični prema sadržaju pronađenom na internetu, a taj bi se zdravi skepticizam mogao pretvoriti u potpuno nepovjerenje kada se izrada sadržaja poveća. Još nije poznato hoće li tradicionalni mediji imati koristi od toga i postati predvodnici u informacijskom svijetu ili će se u tom kontekstu svi mediji smatrati nepouzdanima.

Navala generativnih pretraživanja pridonosi toj nepovoljnoj situaciji jer predstavlja prijetnju da će novinarstvo postati sve nevidljivije. Dok je u prošlosti Google pretraživanje pružalo skup poveznica, od kojih su mnoge upućivale na pouzdane medije, rezultate pretraživanja sada sve više oblikuje generativna umjetna inteligencija. Ljudi mogu vidjeti prve odgovore u tekstualnom obliku; čak i ne moraju dublje kopati. Nije ni čudo da su čelnici medijskih kuća prestravljeni. Mnogi od njih žure s uvođenjem umjetne inteligencije radi povećanja učinkovitosti, što očito neće biti od koristi jer će trebati čak više uložiti u kvalitetno novinarstvo kako bi se publici pokazala razlika između običnog „sadržaja” s jedne strane i dobro istraženog, točnog i pouzdanog novinarstva s druge strane.

Potreban je etički pristup upotrebi umjetne inteligencije u medijima. Najprije, medijskim organizacijama potrebna je strategija umjetne inteligencije i moraju se usredotočiti na način na koji ta tehnologija može doprinijeti ostvarivanju vrijednosti javne usluge. Resurse je potrebno usmjeriti na ono što je poželjno i iskorištavati u skladu s time, uvijek imajući na umu da umjetna inteligencija ima značajnu ekološku i društvenu cijenu. Reći ne uvijek bi trebala biti jedna od opcija. Organizacije bi također trebale iskoristiti svoju moć i utjecaj pri kupnji proizvoda, lobiranju za donošenje propisa i uključivanju u rasprave o autorskim pravima i zaštiti podataka. Puno je toga na kocki. Od ključne je važnosti da svaka tvrtka redovito pregledava proizvode kojima se koristi radi utvrđivanja pristranosti i stereotipa kako bi se izbjegla veća šteta. Naposljetku, u okruženju koje se brzo mijenja i svakodnevno izbacuje nove proizvode, opasno je djelovati sam. Uključivanje i poticanje suradnje unutar medijskog sektora te između tog sektora i tehnoloških tvrtki nužno je za utiranje odgovornih putova naprijed.

No nema sumnje da će generativna umjetna inteligencija znatno povećati ovisnost medija o velikim tehnološkim poduzećima. Što više tehnološke tvrtke integriraju alate umjetne inteligencije u aplikacije kojima se ljudi koriste u svakodnevnom životu, to će medijske organizacije imati manju kontrolu nad praksama, procesima i proizvodima. Njihove etičke smjernice tada bi mogle postati tek dodatak nečemu o čemu se već dugo odlučuje negdje drugdje.

S obzirom na sve navedeno, sljedeća bi hipoteza mogla donekle iznenaditi: novinarstvo sutrašnjice moglo bi izgledati uvelike poput dosadašnjeg, a nadajmo se da će biti i bolje. Dio današnjeg novinarstva ipak će nestati. Kao i uvijek, novinarstvo će se baviti činjenicama, iznenađenjima, pripovijedanjem priča i pozivanjem moćnika na odgovornost. Temeljit će se na izgradnji stabilnih, lojalnih i pouzdanih odnosa s publikom pružanjem smjernica, vođenjem razgovora i pružanjem podrške zajednicama. U svijetu umjetnog sadržaja, ono što stvarni ljudi kažu, misle i osjećaju bit će na cijeni. Novinari su posebno osposobljeni da to otkriju. Ipak, umjetna inteligencija može pomoći novinarstvu da bude bolje: da služi pojedincima i skupinama u skladu s njihovim potrebama i životnim situacijama i da postane uključivije, lokalnije i obogaćeno podacima na načine koji prije nisu bili dostupni. Anne Lagercrantz, zamjenica glavnog direktora švedske televizije, ovako je komentirala umjetnu inteligenciju: „Generativna umjetna inteligencija će iz temelja promijeniti novinarstvo, ali nadajmo se da neće i našu ulogu u društvu. Moramo raditi na vjerodostojnosti medijske industrije. Moramo stvoriti sigurna mjesta za informacije.” Sa sigurnošću možemo zaključiti da doba umjetne inteligencije ne predstavlja najveće rizike za samo novinarstvo, već za njegove poslovne modele.

Ovaj se tekst temelji na izvješću dostupnom za preuzimanje pod naslovom [Pouzdanost novinarstva u doba generativne umjetne inteligencije](#), koje je 2024. objavila Europska unija za radiodifuziju, a koje su istražili i napisali Alexandra Borchardt, Kati Bremme, Felix Simon i Olle Zachrisson.

U ŽIŽI

U našoj rubrici „U žiži” izvjestitelj za mišljenje EGSO-a

„Oblikovanje vodeće europske inicijative za promicanje zdravlja”

Alain Coheur preporučuje da pitanja povezana sa zdravljem postanu prioritetna tema predstojeće Europske komisije. Naglašava da bi vodeća europska inicijativa za promicanje zdravlja trebala biti faktor ujedinjenja i odražavati europsku solidarnost jačanjem zdravstvenih

ALAIN COHEUR

ZDRAVLJE MORA BITI VISOKO NA POPISU PRIORITETA NOVE KOMISIJE

Alain Coheur

Zdravlje je temeljni stup otpornosti i blagostanja EU-a. Ta tema nikako nije sporedna, nego je riječ o ključnom prioritetu za sve europske građane i građanke jer se svi u nekom trenutku moramo koristiti uslugama naših zdravstvenih sustava. Tijekom pandemije bolesti COVID-19 zdravlje je bilo u središtu pozornosti. Međutim, treba reći da predsjednica von der Leyen nije iskoristila jedinstvenu priliku da zdravlje učini ključnom sastavnicom svih drugih područja politike promicanjem međusektorske integracije zdravstvenih politika.

Moramo prevladati ograničavanje politika na određeni sektor i razviti usklađeniji, povezaniji i uključiviji europski model kojim se podupire pravedna tranzicija za sve, pri čemu nitko ne smije biti zapostavljen.

Moramo ujediniti sve dionike, ojačati socijalni dijalog i uključiti civilno društvo – od osmišljavanja politika do njihove provedbe i evaluacije.

Odbor poziva na uspostavu vodeće europske inicijative za promicanje zdravlja: inicijative ujedinjenja utemeljene na europskoj solidarnosti i usmjerene na jačanje naših zdravstvenih sustava, borbu protiv zdravstvenih nejednakosti i zaštitu od budućih kriza. Navodimo nekoliko aspekata koji će biti okosnica te sveobuhvatne inicijative:

- europsko jamstvo u području zdravstva i skrbi: obećanje svakom europskom građaninu i građanki da će im se zajamčiti pravedan i univerzalan pristup visokokvalitetnoj skrbi;
- pristup „Jedno zdravlje”: ljudsko zdravlje neodvojivo je povezano sa zdravljem životinja, biljaka i okoliša. Klimatske promjene, pandemije i gubitak bioraznolikosti prijetnje su koje nas prisiljavaju da zauzmemo holistički pristup;
- modernizacija naših zdravstvenih sustava usvajanjem digitalnih alata i tehnologije umjetne inteligencije i osiguravanje da kibernetička sigurnost i poboljšanje digitalnih vještina građana i zdravstvenih djelatnika budu u središtu tog procesa;
- strateška ulaganja u socijalne i zdravstvene sustave: ulaganje u zdravlje pozitivno utječe na dobrobit građana i građanki i konkurentnost Europe;
- osiguravanje pristupa lijekovima i izgradnja inovativne i konkurentne industrije EU-a u kojem se razvoju naglasak prvenstveno mora staviti na zdravlje i javni interes, kao i na smanjenje naše ovisnosti o globalnim lancima opskrbe. Proizvodnja na europskom tlu ključna je za jamčenje našeg zdravstvenog suvereniteta;
- osiguravanje dovoljnog broja dobro osposobljenih i adekvatno plaćenih zdravstvenih djelatnika stvaranjem privlačnih radnih uvjeta, ulaganjem u osposobljavanje, izgradnjom mogućnosti za ostvarenje uspješnih karijera i pružanjem stalne potpore zdravstvenim radnicima i radnicama;
- jačanje politika zaštite zdravlja i sigurnosti na radu, posebno putem medicine rada, programa pregleda na radnom mjestu i zaštite radnika od karcinogenih i mutagenih tvari;
- rješavanje velikog problema nezaraznih bolesti i suočavanje s izazovima koje donose rijetke bolesti moraju biti prioritet. Riječ je o borbi protiv nejednakosti u području zdravlja koje imaju višestruke uzroke.

NOVOSTI IZ EGSO-A

EGSO otvara prijave za 15. izdanje Nagrade za civilno društvo posvećeno borbi protiv štetne polarizacije europskog društva

Organizacije civilnog društva, pojedinci i privatna poduzeća sada mogu prijaviti svoje neprofitne projekte za EGSO-ovu nagradu posvećenu borbi protiv štetne polarizacije europskog društva.

Europski gospodarski i socijalni odbor (EGSO) upravo je pokrenuo 15. izdanje svoje Nagrade za civilno društvo. Poseban je cilj ovogodišnje nagrade nagraditi djelotvorne, inovativne i kreativne neprofitne inicijative i aktivnosti koje se provode u Europskoj uniji i kojima se suzbija štetna polarizacija europskog društva.

Bit će izabrano najviše pet dobitnika koji će primiti nagrade u ukupnoj vrijednosti od 50 000 eura. Rok za prijavu je 7. studenog 2024. u 10:00 sati (po briselskom vremenu). Svečanost dodjele nagrada održat će se tijekom EGSO-ovog Tjedna civilnog društva u ožujku 2025.

Prijaviti se mogu sve organizacije civilnog društva službeno registrirane u EU-u koje djeluju na lokalnoj, regionalnoj, nacionalnoj ili europskoj razini. Prijaviti se mogu i osobe s boravištem u EU-u, kao i poduzeća koja su registrirana ili posluju u EU-u, pod uvjetom da su njihovi projekti isključivo neprofitni.

Mogu se prijaviti samo one inicijative i projekti koji se provode u EU-u. Inicijative moraju biti ili već provedene ili u tijeku. Cjelokupan opis uvjeta i [internetski obrazac za prijavu](#) dostupni su na [internetskoj stranici](#) EGSO-ove Nagrade za civilno društvo.

Vrste aktivnosti i/ili inicijativa predloženih za nagradu mogu obuhvaćati širok raspon tema, primjerice: utvrđivanje pojedinačnih i kolektivnih odrednica štetne polarizacije; poticanje transparentnog financiranja organizacija; borba protiv smanjenja medijskog pluralizma; promicanje slobode, raznolikosti i neovisnosti medija te suzbijanje dezinformacija i lažnih vijesti.

Cilj je ove EGSO-ove vodeće nagrade senzibilizirati javnost o iznimnom doprinosu civilnog društva stvaranju europskog identiteta i građanstva i promicanju zajedničkih vrijednosti koje jačaju europsku integraciju. Nagrada je svake godine usmjerena na drugu temu od posebne važnosti za EU. (Im)

EGSO poziva na snažnije djelovanje EU-a u području vladavine prava i ukazuje na dugo očekivanu platformu civilnog društva

Povodom imenovanja novog europskog povjerenika za demokraciju, pravosuđe i vladavinu prava, Europski gospodarski i socijalni odbor (EGSO) pozvao je na snažnije djelovanje EU-a u

području vladavine prava i temeljnih prava.

Na rujanskom plenarnom zasjedanju EGSO-a održana je rasprava o demokraciji u kojoj su iznesene ideje za snažniji odgovor EU-a na povrede vladavine prava i eroziju demokracije, uključujući najavu predsjednice Europske komisije Ursule von der Leyen o dugoočekivanoj platformi civilnog društva.

EGSO se za takvu platformu zalaže od 2016. godine. Očekuje se da će ta platforma civilnom društvu omogućiti veći utjecaj na oblikovanje politika EU-a, čime će se organizacijama pružiti prijeko potreban prostor za suradnju s institucijama EU-a i pomoć u usmjeravanju odluka o glavnim pitanjima kao što su neovisnost pravosuđa i demokratske slobode.

Joachim Herrmann iz Uprave Europske komisije za pravosuđe predstavio je najnovije izvješće o vladavini prava, ističući njegovo širenje na zemlje kandidatkinje za pristup EU-u i njegov utjecaj na jedinstveno tržište.

Kevin Casas-Zamora iz organizacije International IDEA pohvalio je napore EU-a, ali je upozorio na nazadovanje demokracije i pozvao na snažniji angažman civilnog društva i izradu detaljnijih izvješća o vladavini prava. **Alexandrina Najmowicz** iz Europskog građanskog foruma pozvala je na iznošenje jasnijih preporuka i uvođenje sustava ranog upozoravanja kako bi se spriječilo daljnje narušavanje demokracije.

Sudionici i sudionice rasprave upozorili su da se ne smijemo prepustiti samozadovoljstvu i naglasili potrebu za suočavanjem sa sve većim brojem zabrinjavajućih trendova povezanih s autoritarizmom, prijetnjama neovisnosti pravosuđa i sužavanjem prostora za građansko djelovanje. **Jerzy Pomianowski**, čelnik Europske zaklade za demokraciju, upozorio je na to da bi nam se zapostavljanje demokracije nauštrb hitnijih pitanja kao što su migracije i sigurnost moglo obiti o glavu, te je pozvao na to da se 5 % razvojne pomoći dodijeli demokratskim programima.

EGSO je u raspravi istaknuo nezamjenjivu ulogu civilnog društva u obrani vladavine prava i pozvao na njegovo veće sudjelovanje u oblikovanju politika EU-a. Pokretanje platforme civilnog društva, u kombinaciji s obnovljenom predanošću temeljnim pravima, presudno je za budućnost demokracije u EU-u. (gb)

EGSO i ECOSOCC predstavili zajedničku deklaraciju na UN-ovom sastanku na vrhu o budućnosti

Europski gospodarski i socijalni odbor (EGSO) i Gospodarsko, socijalno i kulturno vijeće Afričke unije (ECOSOCC) predstavili su 20. rujna na UN-ovom sastanku na vrhu o budućnosti u New Yorku zajedničku deklaraciju u kojoj se naglašava ključna uloga civilnog društva u suočavanju s globalnim izazovima i promicanju održivog razvoja.

U ovoj se deklaraciji, u okviru Memoranduma o razumijevanju između **EGSO-a** i **ECOSOCC-a**, iznosi zajednička vizija pravednijeg, uključivijeg i ravnopravnijeg svijeta. Partnerstvom između EGSO-a i ECOSOCC-a nastoji se potaknuti nove saveze i inicijative.

Predsjednik Röpke tom je prilikom izjavio: „Ova deklaracija mnogo je više od pukih riječi; ona predstavlja snažnu predanost našim zajedničkim vrijednostima demokracije, uključivosti i održivosti. S obzirom na goruće globalne izazove, potreban nam je snažniji multilateralizam koji istinski i suštinski uključuje civilno društvo.”

U Zajedničkoj deklaraciji ističe se sljedeće:

- ubrzavanje napretka u ostvarivanju ciljeva održivog razvoja uz poziv na donošenje sveobuhvatne strategije za njihovo unapređenje;
- pravedna tranzicija prema klimatskoj neutralnosti uz naglasak na važnosti osiguravanja dostojanstvenog rada i iskorjenjivanja siromaštva prilikom prelaska na klimatski neutralna gospodarstva;
- globalna financijska reforma globalnog financijskog sustava radi veće potpore održivom razvoju, posebice u ugroženim zemljama;
- rodno osjetljive politike kojima se poziva na donošenje rodno uključivih politika u okviru razvojnih programa i programa djelovanja u području klime;
- civilno društvo mora imati središnju ulogu u reformi globalnog upravljanja, uključujući i reformu tijela Ujedinjenih naroda nadležnih za donošenje odluka.
- uključivanje mladih i jačanje digitalnih inovacija kao ključni pokretači budućeg globalnog upravljanja.

Partnerstvo EGSO-a i ECOSOCC-a sklopljeno je potpisivanjem Memoranduma o razumijevanju 17. srpnja 2024. u Accri u Gani. Tim Memorandumom o razumijevanju jača se suradnja u ključnim područjima kao što su održivi razvoj, klimatska politika i angažman civilnog društva i utvrđuju mjere koje uključuju redovite sastanke, zajedničke doprinose sastancima na vrhu EU-a i AU-a i uspostavu trajnog mehanizma za uključivanje civilnog društva.

Ovom se suradnjom odražava predanost obiju institucija unaprjeđenju UN-ovih ciljeva održivog razvoja i promicanju uključivog upravljanja. Memorandumom o razumijevanju naglašava se potreba za zajedničkim rješenjima za globalne izazove, uključujući klimatske promjene i demokratsku otpornost, s naglaskom na jačanju uloge civilnog društva u partnerstvu EU-a i Afrike.

EGSO i ECOSOCC nastoje osnažiti civilno društvo na području cijele Afrike. (at)

U rezoluciji usvojenoj nakon izbora Odbor poziva institucije EU-a da se u novom zakonodavnom mandatu usredotože na sigurnost

EGSO je na listopadskom plenarnom zasjedanju usvojio rezoluciju [Planiranje demokratskog napretka EU-a: rezolucija za sljedeći zakonodavni mandat](#), koju su sastavile njegove članice Christa Schweng i Cinzia Del Rio i član Ioannis Vardakastanis.

Imajući u vidu trenutačnu višestruku krizu, EGSO traži od novog Europskog parlamenta i Komisije da iskoriste raznolikost interesa zastupljenih u EGSO-u za jačanje Europske unije.

U novom zakonodavnom mandatu treba raditi na jačanju međunarodnog položaja EU-a, rješavanju problema u institucionalnoj strukturi Unije, pružanju čvrstog uporišta za zajedničke vrijednosti Europe i usmjeravanju gospodarstva prema održivoj budućnosti koja se temelji na naprednom i uključivom socijalnom modelu, što je od presudne važnosti za napredak, jedinstvo i konkurentnost.

EGSO u svojoj rezoluciji od institucija EU-a traži da uspostave šesterostrani koncept sigurnosti utemeljen na Uniji koja:

- štiti svoje građane i građanke od vanjskih prijetnji;
- štiti svoje građane i građanke od unutarnjih rizika, prije svega onih povezanih sa zdravljem, demografskim promjenama i siromaštvom, i osigurava pristupačnu i univerzalnu socijalnu zaštitu i dobrobit diljem Europe;
- jamči konkurentno socijalno tržišno gospodarstvo utemeljeno na ekosustavima koji osiguravaju produktivnost, inovativnost, kvalitetna radna mjesta i punu zaposlenost;
- stvara otporno gospodarstvo za sve;
- osigurava dijalog i sudjelovanje socijalnih partnera, organiziranog civilnog društva i javnosti kako bi se mogla nositi s izazovima i dalekosežnim promjenama današnjice i bliske budućnosti;
- štiti od postojećih i budućih prijetnji koje donose klimatske promjene, onečišćenje i gubitak bioraznolikosti.

Rezolucija je ishod prvog [Tjedna civilnog društva](#), koji je EGSO održao u ožujku 2024. kako bi stekao uvid u stajališta Europljana i Europljanki svih dobnih skupina, kao i socijalnih partnera i organizacija civilnog društva. (mp)

Bioraznolikost: EGSO poziva na integrirani pristup svladavanju trostruke planetarne krize

Uoči 16. sastanka Konferencije stranaka Konvencije Ujedinjenih naroda o bioraznolikosti (COP16), Europski gospodarski i socijalni odbor (EGSO) poziva na integrirani globalni pristup svladavanju aktualne krize bioraznolikosti.

Globalne napetosti sve su intenzivnije, pa EGSO poziva vlade da se usredotoče na bioraznolikost kao ključno rješenje za trostruku planetarnu krizu – klimatske promjene, gubitak bioraznolikosti i dezertifikaciju. Konferencija COP16 bit će bitan trenutak za ubrzanje globalnih napora za zaštitu ekosustava našeg planeta, što je EGSO naglasio u svojem mišljenju usvojenom u rujnu.

„Bez bioraznolikosti će ekosustavi i gospodarstva propasti jer više od polovine svjetskog BDP-a i 40 % radnih mjesta izravno ovisi o prirodi“, izjavio je Arnaud Schwartz, izjavitelj za to mišljenje.

EGSO ističe da bioraznolikost, kao temelj ekosustava, dobrobiti ljudi i gospodarstava, mora biti uključena u niz sektora politika, primjerice klimu, poljoprivredu i trgovinu, i ne smije se promatrati izolirano. Isto tako, trgovinskim sporazumima treba promicati održivost osiguravanjem toga da roba i tehnologije ne doprinose krčenju šuma i uništavanju staništa.

Osim toga, hitno treba osigurati i financijsku potporu za očuvanje bioraznolikosti. Samo javno financiranje nije dovoljno, pa je potrebna kombinacija javnih, privatnih i inovativnih financijskih mehanizama.

EGSO poziva EU da podrži zemlje na globalnom jugu u zaštiti bioraznolikosti i zalaže se za postupno ukidanje subvencija štetnih za bioraznolikost, posebno onih kojima se promiču fosilna goriva. Preusmjeravanjem tih subvencija na obnovu ekosustava moglo bi se prijeći na rješavanje pitanja klimatskih promjena i gubitka bioraznolikosti s pomoću prirodnih rješenja kao što su pošumljavanje, održiva poljoprivreda i obnova močvarnih zemljišta.

Nadalje, EGSO je naglasio važnost načela „jedno zdravlje“, koje povezuje zdravlje ljudi, životinja i okoliša. Zdravi ekosustavi od vitalne su važnosti za neke usluge, primjerice oprašivanje, sekvencijaciju ugljika i filtriranje vode, a sve to doprinosi dobrobiti ljudi. Smanjenje bioraznolikosti ugrožava otpornost ekosustava i povećava rizik od zoonotskih bolesti kao što je COVID-19.

EGSO također poziva na veće uključivanje mladih u donošenje odluka, a predložio je i uvođenje funkcije izvršnog potpredsjednika Europske komisije za buduće generacije, čime bi se osiguralo da dugoročna održivost i dobrobit imaju prednost pred kratkoročnim dobitcima. (ks)

Nagrade EU-a za ekološku proizvodnju 2024.: Italija, Španjolska i Švedska pobjednice su u kategorijama najboljeg ekološkog malog ili srednjeg poduzeća, najbolje prodavaonice ekološke hrane i najboljeg ekološkog restorana

Europska komisija 23. rujna 2024. [objavila je dobitnike](#) treće nagrade EU-a za ekološku proizvodnju. **Europski gospodarski i socijalni odbor (EGSO) odabrao je i nagradio pobjednike u tri ključne kategorije: najbolje ekološko malo ili srednje poduzeće (MSP), najbolja prodavaonica ekološke hrane i najbolji ekološki restoran.**

Pobjednici su:

- **najbolji ekološki MSP:** *Gino Girolomoni Cooperativa Agricola* (Italija), poduzeće koje u regiji Marche proizvodi ekološku tjesteninu koristeći obnovljive izvore energije i tako podupire više od 300 lokalnih poljoprivrednika;
- **najbolja prodavaonica ekološke hrane:** *SaïFRESC* (Španjolska), inicijativa predvođena poljoprivrednicima u okviru kojeg se proizvodi 70 vrsta ekološkog voća i povrća na 30 hektara ekološkog poljoprivrednog zemljišta, promiče kružno gospodarstvo i nudi edukativne radionice;
- **najbolji ekološki restoran / pružatelj prehrambenih usluga:** *Kalf & Hansen* (Švedska), lanac restorana specijaliziran za 100% ekološku, sezonsku nordijsku kuhinju, poznat po održivim namirnicama i jakim vezama s lokalnim proizvođačima.

Peter Schmidt, predsjednik EGSO-ove Stručne skupine za poljoprivredu, ruralni razvoj i okoliš (NAT), pohvalio je pobjednike i napomenuo da se nagradama odaje priznanje inovacijama i izvrsnosti u ekološkom sektoru EU-a. Naglasio je da je povećanje dostupnosti i pristupačnosti ekoloških proizvoda ključno za rast tog sektora i ostvarenje cilja EU-a da do 2030. 25 % poljoprivrednog zemljišta bude namijenjeno ekološkoj poljoprivredi. „Ipak, rješavanje socijalnih problema poljoprivrednim politikama pogrešan je pristup. Socijalne politike moraju osnažiti europske građane kako bi si mogli priuštiti ekološke proizvode“, dodao je.

Nagrade EU-a za ekološku proizvodnju dio su Dana ekološke proizvodnje u EU-u, šire inicijative pokrenute 2021. radi isticanja prednosti ekološke poljoprivrede. Ekološka poljoprivreda, uz potporu zajedničke poljoprivredne politike EU-a, znatno je porasla – s 5,9 % poljoprivrednog zemljišta EU-a 2012. na 10,5 % 2022., a maloprodaja je 2022. dosegla 45 milijardi EUR. Unatoč gospodarskim izazovima EU ostaje drugo najveće tržište ekoloških proizvoda na svijetu, nakon SAD-a. (ks)

EGSO na konferenciji COP 29

Ove će godine Europski gospodarski i socijalni odbor (EGSO) ponovno sudjelovati na Konferenciji UN-a o klimatskim promjenama 2024. (COP 29), koja će se održati u

azerbajdžanskom glavnom gradu Bakuu.

EGSO će predstavljati predsjednik *Ad hoc* skupine za COP **Peter Schmidt** i EGSO-ova izaslanica mladih za COP **Diandra Ní Bhuachalla**. EGSO će na konferenciji podsjetiti na poruke iz svojeg nedavno usvojenog mišljenja o financiranju borbe protiv klimatskih promjena i ponovno pozvati na uključivu i pravednu tranziciju kako bi se osiguralo da se djelovanjem u području klime ne povećavaju socijalne nejednakosti. Ujedno će se zalagati za održive poljoprivredno-prehrambene sustave, obnovljive izvore energije, energetske učinkovitost, zelene tehnologije i usklađivanje bioraznolikosti i klimatskih ciljeva. Sudjelovanjem na konferenciji COP 29 EGSO nastoji osigurati da se čuje glas europskog civilnog društva i da zaključci te konferencije dovedu do uravnoteženih i socijalno pravednih rješenja za klimatsku krizu. (ks)

EGSO promovira europsku građansku inicijativu izvan Bruxellesa

EGSO-ova *Ad hoc* skupina za europsku građansku inicijativu održala je 4. listopada u Zagrebu raspravu o temi „Europska građanska inicijativa - trenutno stanje u Hrvatskoj”. Cilj je bio dijalog članova i članica *Ad hoc* skupine s lokalnim dionicima kako bi raspravljali o svojim iskustvima, stajalištima i idejama. Posebno su se usredotočili na vidljivost europske građanske inicijative u Hrvatskoj i svijest o njezinu postojanju, kao i na dosad stečena iskustva i najbolje prakse u tom području.

Europska građanska inicijativa instrument je koji građanima

Europske unije omogućuje da predlaganjem novog zakonodavstva izravno utječu na politiku EU-a.

Rasprava u Zagrebu „Europska građanska inicijativa - trenutno stanje u Hrvatskoj” bila je prvo takvo događanje koje je *Ad hoc* skupina organizirala izvan Bruxellesa, a domaćin je bila Hrvatska obrtnička komora. Osim članova i članica EGSO-ove *Ad hoc* skupine na tom su događanju sudjelovali **Margareta Mađerić**, državna tajnica u hrvatskom Ministarstvu rada, **Dino Zorić** iz Ministarstva pravosuđa, predstavnici **Europske komisije** i **Foruma europske građanske inicijative** te mnogi predstavnici **centara Europe Direct, sveučilišta, lokalnih vlasti i nacionalnih gospodarskih i socijalnih vijeća**, kao i hrvatski **ambasadori europske građanske inicijative, organizatori tih inicijativa, studenti** i drugi dionici europske građanske inicijative.

Nakon rasprave, u poslijepodnevnom su satima uslijedili redoviti sastanak *Ad hoc* skupine za europsku građansku inicijativu i šetnja središtem Zagreba tijekom koje su se članovi i članice *Ad hoc* skupine izravno susreli s hrvatskim građanima i dijelili EGSO-ovu popularnu publikaciju [Putovnica za europsku demokraciju](#).

Ad hoc skupina svojim programom rada za razdoblje 2023. – 2025. nastoji dodatno intenzivirati aktivno sudjelovanje EGSO-a u procesu europske građanske inicijative. Planira organizirati dodatne sastanke izvan Bruxellesa jer su oni dobra prilika za raspravu s lokalnim dionicima europske građanske inicijative i senzibilizaciju javnosti o tom instrumentu na nacionalnoj i lokalnoj razini.

Ta skupina, kojom trenutčno predsjedava članica EGSO-a Violeta Jelić, osnovana je 2013. kako bi pružala političke smjernice o europskoj građanskoj inicijativi i pratila razvoj događaja u tom području.

Europska građanska inicijativa uvedena je 2012. Ugovorom iz Lisabona kao prvi instrument participativne demokracije na transnacionalnoj razini. Njome se omogućuje da najmanje milijun građana EU-a iz najmanje sedam država članica zatraže od Europske komisije da predloži određeno zakonodavstvo i time je najbliži ekvivalent zakonodavnoj inicijativi građana.

Europski gospodarski i socijalni odbor (EGSO) od samog početka ima vrlo aktivnu ulogu u razvoju i promicanju europske građanske inicijative. (ep)

EGSO i OR domaćini Dana kibernetičke sigurnosti u Bruxellesu

Od 2. do 4. listopada Europski ekonomski i socijalni odbor (EGSO) i Odbor regija (OR) bili su domaćini Europskog mjeseca kibernetičke sigurnosti u Bruxellesu. Događanje je okupilo glavne govornike iz institucija EU-a, regionalnih vlada i civilnog društva koji su raspravljali o izazovima s kojima se suočava današnji kibernetički prostor koji se brzo mijenja.

Glavna tema dvanaestog izdanja Europskog mjeseca kibernetičke sigurnosti bio je socijalni inženjering, koji predstavlja sve veću prijetnju jer mu je cilj utjecanjem na ljudsko ponašanje neovlašteno pristupiti informacijama i uslugama i tako narušiti sigurnost.

Glavni zaključci ovogodišnjeg događanja:

1. Novom uredbom o kibernetičkoj sigurnosti uspostavljaju se referentne vrijednosti za institucije EU-a i države članice.
2. Redovite procjene rizika ključne su za utvrđivanje ranjivosti i davanje prednosti strategijama ublažavanja.
3. Nove prijetnje, primjerice napadi koji se izvršavaju pomoću umjetne inteligencije i kvantnog računalstva, zahtijevaju inovativne protumjere.
4. Regionalne vlasti imaju ključnu ulogu jer razmjenom znanja, tehničkom pomoći i prilagođenim programima osposobljavanja pružaju ključnu potporu lokalnim subjektima.
5. Napadi koji se izvršavaju upotrebom socijalnog inženjeringa temeljenog na umjetnoj inteligenciji sve su češći, a za njihovo suzbijanje potreban je višedimenzionalan i suradnički pristup.

Više informacija o događanju možete pronaći [ovdje](#). (lp)

EGSO info – Prikazivanje filma – Zakon zbornice

EGSO je u utorak, 17. rujna, bio domaćin prikazivanja filma Zakon zbornice, dobitnika [Europske filmske nagrade publike LUX](#).

Film **njemačkog redatelja Ilkera Çataka** istražuje izazove s kojima se suočava jedna nastavnica, a istovremeno se bavi i širim problemima obrazovnog sustava. Nakon prikazivanja filma sudionici su sudjelovali u raspravi koju je vodio **potpredsjednik EGSO-a za komunikaciju Laurențiu Plosceanu**. U raspravu su se uključili **Jan Wilker i Tatjana Babrauskienė**, koji su se osvrnuli na teme iz filma i njihovu važnost u odnosu na aktualna socijalna pitanja.

Ovo prikazivanje filma dio je niza događanja koje **EGSO organizira u suradnji s Europskom filmskom nagradom publike LUX Europskog parlamenta**, u okviru kojega se ističu angažman i uloga EGSO-a u promicanju i poticanju dijaloga o gorućim društvenim temama.

NOVOSTI IZ SKUPINA

[Izvešće Marija Draghija zacrtava put prema naprijed: imamo li hrabrosti i političke volje obnoviti konkurentnost EU-a?](#)

Stefano Mallia, predsjednik Skupine poslodavaca EGSO-a

Objava izvješća Marija Draghija ponovno je usmjerila pozornost činjenicu da se hitno moramo suočiti s europskim gospodarskim izazovima. Izvješća Enrica Lette i Marija Draghija glasno su oglasila zvona za uzbunu: Europa se nalazi na prekretnici i ne smijemo stajati prekrštenih ruku.

Ulog je veći nego ikad: tijekom posljednja dva desetljeća gospodarski rast EU-a sustavno je sporiji od onog u Sjedinjenim Državama, a i Kina nam se brzo približava. U razdoblju od 2002. do 2023. razlika u BDP-u između EU-a i SAD-a (po cijenama iz 2015.) povećala se s nešto više od 15 % na zabrinjavajućih 30 %. Usporedba je još očitija kad je riječ o paritetu kupovne moći: razlika se povećala s 12 % na značajnih 34 %.

Regulatorno okruženje u Europi jedan je od najvećih izazova. Brojke su zapanjujuće: u razdoblju od 2019. do 2024. EU je donio približno 13 000 zakonodavnih akata, u usporedbi s oko 3 500 u SAD-u.

To regulatorno opterećenje dovelo je do znatnih troškova usklađivanja za poduzeća i preusmjeravanja resursa s inovacija i poboljšanja rezultata. Osim toga, dovelo je i do zabrinjavajućeg trenda preseljenja poduzeća izvan EU-a. Između 2008. i 2021. Europu je napustilo 30 % europskih „jedoroga“.

Kao što je naglasio Mario Draghi, ulaganja sama po sebi neće potaknuti napredak Europe. Do značajnog napretka trebalo bi doći putem reformi. Moramo se usredotočiti na dovršenje jedinstvenog tržišta, uklanjanje prepreka i davanje prednosti usklađenom pristupu smanjenju opterećenja i pojednostavljenju propisa. To su ključni koraci koji se mogu poduzeti odmah i bez velikih političkih borbi, a koji bi donijeli konkretne koristi poduzećima, posebno MSP-ovima kao okosnici naših gospodarstava.

Osim toga, ne možemo zanemariti međusobnu povezanost naših sektora i gospodarstava. Poboljšanja u jednom području mogu dovesti do pozitivnih lančanih učinaka u drugim područjima. Primjerice, integracijom umjetne inteligencije i tehnologija temeljenih na podacima može se poduprijeti pametnije upravljanje energijom u svim industrijama, čime bi se znatno smanjili troškovi i emisije, od napredne proizvodnje do precizne poljoprivrede. Moramo težiti takvoj sinergiji.

Put prema naprijed je jasan. Europa ima kapacitet, talente i inovacijski potencijal za ponovno stjecanje konkurentne prednosti, ali za to će biti potrebna snažna politička volja, suradnja i usmjerenost na dugoročne strateške ciljeve. Sada je na nama – institucijama EU-a i državama članicama – da te prilike pretvorimo u djela koja donose stvarne promjene.

Nedostatak vještina? U novoj Komisiji nedostaje povjerenik EU-a za zapošljavanje i socijalna prava

Skupina radnika EGSO-a

Objavljen je novi kolegij povjerenika, a ono što upada u oči jest da je ukinuto radno mjesto povjerenika za zapošljavanje i socijalna prava i umjesto njega uvedeno radno mjesto povjerenika za „ljude, vještine i pripravnost”. Upotreba riječi „ljudi” otvara brojna pitanja. Naime, ne bi li i gotovo svi drugi portfelji trebali biti usmjereni na ljude? Mogli bismo komentirati i žargonsku prirodu riječi „pripravnost”, koja se pojavljuje u još jednom portfelju.

Međutim, važnije je ono što nedostaje i ono što je zapostavljeno. Socijalna politika i zapošljavanje potisnuti su u drugi plan, a sve se to radi [u ime konkurentnosti](#). Kriptičnost, a ponekad i šarolikost nekih drugih naziva radnih mjesta govori sama za sebe: provedba i pojednostavnjenje, prosperitet i otpornost vodoopskrbe, da spomenemo samo neke.

Portfelj za zapošljavanje i socijalnu politiku postoji od 1970-ih, ali je 2019. preimenovan u zapošljavanje i socijalna prava. Obuhvaćao je ključne politike, primjerice one povezane s europskim stupom socijalnih prava i njegovim dalekosežnim inicijativama. Kvalitetna radna mjesta, jednakost, socijalni dijalog i radni i životni uvjeti i dalje su temeljna pitanja za opstanak naših demokracija.

Međutim, umjesto o zapošljavanju, sada je riječ o vještinama. Po svemu sudeći, ideja da mnogi naši sadašnji problemi proizlaze iz nedostatka vještina u nekim je krugovima općeprihvaćena. Poduzeća teško pronalaze potrebnu kvalificiranu radnu snagu. Nije ni čudo – za zapošljavanje na početničkim poslovima potrebno je nekoliko godina radnog iskustva, a nije neuobičajeno ni da se za vještine koje bi se mogle naučiti na radnom mjestu u samo nekoliko mjeseci traže doktorati, poznavanje velikog broja jezika i brojni certifikati. Osim toga, ponuđene plaće vrlo često jedva pokrivaju životne troškove. Naglašavamo da je ovdje riječ o radnim mjestima za visokokvalificirano osoblje, koje je ionako u boljem položaju od ostalih.

Zabrinjavajuće je koliko često Komisija nepromišljeno koristi žargon u kombinaciji s diskursom kojim jasno dominira konkurentnost. Želi li se time reći da su dobrobit, kvalitetna radna mjesta i pristojne plaće već

osigurani, a sada se još samo mora riješiti problem nedostatka vještina? Izgleda da taj nedostatak prije svega postoji u novom kolegiju povjerenika, koji ne shvaća trenutačnu situaciju, ne promatra širi kontekst i ne nudi realna rješenja. Nadamo se da ćemo, ako zagrebemo ispod površine i uđemo dublje u srž predloženih portfelja, ipak pronaći čvrste prijedloge za jačanje socijalnih i radnih prava i demokracije, kao i borbu protiv klimatskih promjena.

Povezivanje generacija: njegovanje me? ugeneracijskog dijaloga, pravde i solidarnosti u Europskoj uniji

Piše Krzysztof Balon, izvijestitelj za mišljenje EGSO-a „Promicanje europske međugeneracijske solidarnosti – osmišljavanje horizontalnog pristupa EU-a”

U Ugovoru o Europskoj uniji navodi se da „Unija [...] promiče [...] međugeneracijsku solidarnost.”

Međutim, dobna diskriminacija, negativni stavovi prema određenim dobnim skupinama i demografski trendovi u kombinaciji s višestrukim krizama uzrokuju podjele u europskim društvima i stvaraju prepreke stvarnoj uključenosti i sudjelovanju. Ta pitanja ne utječu samo na starije generacije već će utjecati i na današnje mlade.

Međugeneracijski dijalog i pozitivan utjecaj na gospodarski razvoj na održiv bi način odgovorili na potrebe različitih generacija i pritom jačali demokraciju i socijalnu koheziju. Međugeneracijski dijalog funkcionirao bi kao oblik civilnog dijaloga.

Potreban nam je, dakle, novi politički pristup međugeneracijskoj solidarnosti – ovdje i sada.

EGSO stoga poziva Europsku komisiju da objavi zelenu knjigu o međugeneracijskoj solidarnosti, koja bi uključivala prijedloge navedene u mišljenju EGSO-a „[Promicanje europske međugeneracijske solidarnosti](#)”, uključujući one koji se odnose na svijet rada, mirovinske sustave te zdravstvene usluge i usluge skrbi. Države članice pak se poziva na razmjenu najboljih praksi u tim područjima. Kako bi se poduprla ta nastojanja, međugeneracijsku solidarnost trebalo bi postaviti kao jedan od ciljeva uredbi o Europskom socijalnom fondu za razdoblje 2027. – 2034.

Organizacije civilnog društva i socijalni partneri imaju ključnu ulogu u planiranju i provedbi specifičnih politika. EGSO bi trebao osnovati forum međugeneracijske solidarnosti koji bi služio kao platforma za razmjenu informacija i iskustava i razvoj novih ideja u bliskoj suradnji s organizacijama civilnog društva i drugim relevantnim dionicima. Taj forum, u kojem bi sudjelovala i Europska komisija, mogao bi i pratiti provedbu i razvoj pristupa međugeneracijske solidarnosti u cijelom EU-u.

SOON IN THE EESC/CULTURAL EVENTS

Seminar EGSO-a o povezivanju EU-a: Novinarstvo je javno dobro koje EU mora braniti

Europski gospodarski i socijalni odbor (EGSO) održao je 17. i 18. listopada svoje glavno godišnje komunikacijsko događanje „Povezivanje EU-a”, na kojem su se okupili stručnjaci za komunikaciju iz organizacija civilnog društva. Na ovogodišnjem seminaru pod nazivom „**Bedem demokracije: kako pomoći novinarstvu da preživi i napreduje**” riječ je bila o aktualnom stanju medija i njihovu mjestu u društvu. Istaknuto je da su novinari pod sve većim pritiskom vlada i privatnih interesa koji ograničavaju slobodu medija. Osim uobičajenih prepreka sada se suočavaju i s porastom generativne umjetne inteligencije koja, unatoč koristima koje donosi, ugrožava ekonomske temelje novinarstva.

„Što je istina? To staro pitanje ponovno je aktualno s pojavom umjetne inteligencije u kontekstu lažnih vijesti, teorija zavjere i autoritarnih vlada koje sustavno potkopavaju točnost i informiranu raspravu u kojoj se poštuje sugovornika. Pravi je čas da se okupimo kako bismo pronašli odgovore na pitanja koja su nam zajednička u EU-u”, izjavio je predsjednik EGSO-a **Oliver Röpké**.

„Malo je tko prije 20 godina mogao predvidjeti da u 2024. većina nas više neće listati jutarnje novine uz jutarnju kavu, već da ćemo pregledavanjem naših pametnih telefona vijesti čitati na informativnim internetskim portalima, i to u sve većoj mjeri na društvenim mrežama”, rekao je **Aurel Laurențiu Plosceanu**, potpredsjednik EGSO-a za komunikaciju. „Ali povrh novih izazova, i dalje postoje oni stari. Novinari se i dalje bore protiv svojih starih neprijatelja, među kojima su cenzura, netransparentno vlasništvo nad medijima, nedovoljno financiranje i zakoni usmjereni protiv medija.”

Glavni tajnik Europske federacije novinara **Ricardo Gutiérrez** istaknuo je da bi rad novinara trebalo tretirati kao „javnu službu” ili „javno dobro” kojem prijete ekonomski izazovi, uznemiravanje u obliku strateških tužbi protiv javnog sudjelovanja (eng. SLAPPs) i izravno nasilje (14 novinara ubijenih u EU-u od 2015.).

„Novinarstvo postaje profesija opasnija nego ikad prije”, izjavio je **Jerzy Pomianowski**, izvršni direktor Europske zaklade za demokraciju, navodeći primjer progona novinara u Bjelorusiji. **Andrej Gnjet**, bjeloruski redatelj, aktivist i novinar u kućnom pritvoru u Beogradu kojem prijete izručenje, u svojoj je video poruci izjavio da je najveća prijetnja novinarstvu „gruba sila koja želi uništiti istinu i dostojanstvo”. Slično tomu, bjeloruska novinarka **Hanna Ljubakova**, osuđena na deset godina zatvora u odsutnosti, napomenula je da je u Bjelorusiji 33 novinara i novinarki iza rešetaka i da bi čak puko pretplaćivanje na njezin kanal na društvenim medijima mogao rezultirati zatvorskom kaznom.

Alexandra Borchardt, novinarka s dugogodišnjim iskustvom, neovisna savjetnica, istraživačica u području medija i glavna autorica izvješća Europske unije za radiodifuziju „Pouzdanost novinarstva u doba generativne umjetne inteligencije”, iznijela je ono što je nazvala „provokativnom” tvrdnjom da su „novinarstvo i generativna umjetna inteligencija međusobno kontradiktorni jer se novinarstvo bavi činjenicama, a generativna umjetna inteligencija izračunava vjerojatnosti, dakle, ne bavi se činjenicama. Zato je u sklopu umjetne inteligencije potrebno provjeravati činjenice,” rekla je u svojem uvodnom govoru „**Pouzdanost informacije u doba generativne umjetne inteligencije**”.

Borchardt je upozorila medije da ne upadnu u zamku „digitalnog jaza“, u kojem jedan dio društva prihvaća doba umjetne inteligencije, a ostatak mu se odupire. Ako se mediji ne prilagode, mogli bi izgubiti u bitci da umjetnu inteligenciju iskoriste za modernizaciju diskursa i učinkovitije dopiranje do publike. Jedan od izazova za medije koji proizlaze iz generativne umjetne inteligencije gubitak je vidljivosti novinara u poslovnom modelu koji se temelji na umjetnoj inteligenciji i nedostatak kontrole nad sadržajem.

Prevelika količina informacija koje umjetna inteligencija može masovno proizvoditi može dovesti do preopterećenja publike. „Hoće li mladi ljudi htjeti postati novinari ako to znači natjecanje s umjetnom inteligencijom?“, zaključno je upitala Borchardt. (II)

Ubojstva novinara ne?e sakriti istinu

Jedan od govornika na panelu za istraživačko novinarstvo održanom u okviru seminara „Povezivanje EU-a 2024.“ bio je Lukáš Diko, direktor Istraživačkog centra Ján Kuciak. Govorio nam je o radu istraživačkih novinara i novinarki u Slovačkoj, gdje su početnu potporu slobodnom tisku i borbi protiv korupcije nakon ubojstva Jána Kuciaka zamijenili nedostatak povjerenja u neovisne medije i neprijateljska atmosfera prema novinarima.

1. Ubojstvo vašeg kolege Jána Kuciaka, prvo ubojstvo novinara u Slovačkoj od proglašenja njezine neovisnosti, šokiralo je ne samo vašu zemlju nego i cijeli EU. Što ima novog u predmetu koji se vodi protiv počinitelja?

Prošlo je šest i pol godina otkad su Ján Kuciak i njegova zaručnica Martina Kušnírová ubijeni zbog njegovog istraživačkog rada. Unatoč tome, suđenje još traje, a kraj mu se ne nazire. Danas su ubojica, njegov vozač i posrednik osuđeni na dugotrajne zatvorske kazne, no suđenja biznismenu Marianu Kočneru, koji je ubojstvo navodno organizirao, i njegovoj bliskoj suradnici Aleni Zsuzsovoj, koja je prema istrazi ubojstvo naručila, još uvijek čekaju na odluke Vrhovnog suda o uložnim žalbama. Zsuzsovu je prvostupanjski sud osudio, a Kočner je oslobođen. Moguće je i ponovno suđenje, no to ovisi o predstojećoj odluci. Kočner i Zsuzsová već služe duge zatvorske kazne zbog drugih kaznenih djela. Mi u Istražnom centru Ján Kuciak (ICJK) pomno pratimo suđenje jer je jedan od naših glavnih ciljeva da nastavkom Jánovog istraživačkog rada očuvamo njegovo nasljeđe.

2. Nakon početnog šoka i prosvjeda protiv ubojstava koji su doveli do pada vlade tadašnjeg premijera Roberta Fica, što se, prema vašem mišljenju, promijenilo u javnom mnijenju da je Fico uspio ponovno doći na vlast?

Nakon ubojstva Jána i Martine 2018. cijelo je društvo bilo u šoku i u Slovačkoj su održani najmasovniji prosvjedi od baršunaste revolucije, koja je 1989. dovela do pada komunizma. Zbog tih su prosvjeda premijer Robert Fico i ministar unutarnjih poslova Robert Kaliňák dali ostavku. Ljudi su podržavali novinare, svi su se željeli baviti istraživačkim novinarstvom i korupcija je smatrana važnim pitanjem. Zahvaljujući takvoj atmosferi, oporba je na izborima 2020. pobijedila s antikorupcijskim programom, no ubrzo nakon toga uslijedila je pandemija bolesti COVID-19, koja je sa sobom donijela nove probleme, loše upravljanje i politička

previranja. Robert Fico je, kao iskusan političar, iskoristio prosvjede protiv cijepljenja i dobio vjetar u leđa. Kad je počeo rat u Ukrajini, pojačao je proruski diskurs i time svojoj stranci Smeru ponovno osigurao podršku biračkog tijela. Slovačka je posebno podložna propagandi i prijevarama i ti su čimbenici pridonijeli tome da Robert Fico i njegova stranka 2023. pobijede na izborima.

3. Koliko je opasno danas biti istraživački novinar u Slovačkoj? S kojim se novim prijetnjama suočavate u svojem radu?

Posljednjih nekoliko godina u državama članicama EU-a ubijeno je četvoro istraživačkih novinara i novinarki: Daphne Caruana Galizia na Malti 2017., Ján Kuciak u Slovačkoj 2018., Giorgos Karaivaz u Grčkoj 2021. i Peter de Vries u Nizozemskoj 2021. U Europi je postalo opasno baviti se istraživačkim novinarstvom, ali ubojstvo jednog novinara neće ušutkati istinu, koja će izaći na vidjelo. Tome smo svjedočili u svim tim zemljama.

Unatoč tim strašnim ubojstvima, u Slovačkoj je broj verbalnih ili internetskih napada na novinare i novinarku i dalje u porastu, a često ih potiču političari, uključujući premijera, koji huškaju na uznemiravanje i ocrnjivanje novinara i novinarki. Takva neprijateljska atmosfera prema novinarima i novinarkama i neovisnim medijima dovodi do toga da se protiv njih djeluje i na druge načine. Nedavno je zabilježeno povećanje broja strateških tužbi protiv javnog sudjelovanja. Na primjer, premijer Fico tužio je glavnog urednika portala Aktuality.sk zbog korištenja njegove fotografije na naslovnici knjige, a najnoviji je primjer zlouporaba tijela kaznenog progona za zastrašivanje novinara i novinarki, što se dogodilo našem kolegi u Istraživačkom centru Ján Kuciak. Svi ti napadi narušavaju povjerenje javnosti u neovisne medije i stvaraju neprijateljsku atmosferu prema novinarima i novinarkama. Zbog toga je broj istraživačkih novinara i novinarki u zemlji u padu i rijetko koja mlada osoba želi se baviti tim poslom. S pozitivne strane, u Centru smo pokrenuli projekt Safe.journalism.sk, u okviru kojeg se novinarima i novinarkama omogućava osposobljavanje u području osobne i digitalne sigurnosti, a novinarima koji se suočavaju s prijetnjama i napadima pruža pravna i psihosocijalna pomoć.

Lukáš Diko, glavni urednik i predsjednik Istraživačkog centra Ján Kuciak, istraživački je novinar i važna medijska ličnost s više od 20 godina iskustva. Radio je kao urednik vijesti, sporta i društvenih poslova na Slovačkoj javnoj radioteleviziji RTVS i suautor je etičkog kodeksa slovačkih novinara donesenog 2011.

Nagrada Daphne Caruana Galizia za novinarstvo – poticanje novinarske izvrsnosti

Seminar „Povezivanje EU-a 2024.” organiziran je uz potporu nagrade „Daphne Caruana Galizia” za novinarstvo. Nagradom koju Europski parlament dodjeljuje u listopadu svake godine odaje se priznanje hrabrom istraživačkom novinarstvu. Saznajte

više o toj nagradi za 2024. i svečanosti njezine dodjele koja će se održati 23. listopada!

Kratki prikaz

Nagrada Daphne Caruana Galizia za novinarstvo pokrenuta je 2021. u počast malteškoj novinarki i blogerici ubijenoj 2017. Svake se godine nagrađuje izniman novinarski rad koji odražava temeljna načela i vrijednosti Europske unije, kao što su sloboda, demokracija, jednakost, vladavina prava i ljudska prava.

Dobitnik nagrade za 2024. bit će objavljen na svečanoj dodjeli koja će se održati 23. listopada u Europskom parlamentu (EP) u Strasbourgu s početkom u 18 sati. Dodjelu možete pratiti uživo [ovdje](#). Neovisni žiri sastavljen od novinara i novinarki i stručnjaka i stručnjakinja za komunikaciju iz cijele Europe odabrao je [13 finalista i finalistica](#).

Potpredsjednica EP-a Pina Picierno (zadužena za tu nagradu) pozdravit će sudionike i predati riječ predsjednici EP-a Roberti Metsoli, koja će održati uvodni govor. Jedan od članova žirija zatim će održati kratku prezentaciju nagrade, nakon čega će predstavnik prošlogodišnjih dobitnika pobjedniku predati trofej.

Osvrt na prošlost

Prvo izdanje nagrade dodijeljeno je „[Projektu Pegasus](#)”, koji je koordinirao konzorcij [Forbidden Stories](#), a dobitnici 2022. godine bili su Clément Di Roma i Carol Valade, za [dokumentarni film](#) „**Srednjoafrička Republika pod ruskim utjecajem**”. Godine 2023. nagradu su dobili grčka istraživačka platforma *Solomon*, u suradnji s udrugom *Forensis*, njemačkom javnom radiotelevizijom *StrgF/ARD* i britanskim novinama *The Guardian*, za [zajedničko istraživanje](#) brodoloma broda **Pylos, koji je prevozio migrante**.

Seminar za medije

Uoči svečanosti dodjele, Odjel za medijske usluge Europskog parlamenta održat će seminar za medije „Zaštita slobode medija” (23. listopada u 15:00 sati). Očekuje se da će oko 65 novinara i novinarki pratiti zanimljive govore i sudjelovati u raspravama, a nazočan će biti i Matthew Caruana Galizia, novinar i sin Daphne Caruane Galizije.

Na dnevnom redu programa bit će i svjedočanstva novinara i novinarki koji su izloženi prijetnjama pri obavljanju svojeg posla. Jedna od njih je Stefania Battistini, talijanska novinarka koju je Rusija nedavno stavila na popis traženih osoba zbog izvještavanja o ratu. Seminar će se prenositi [putem interneta](#).

Dvije godine Inicijative Hannah Arendt: zaštita novinara u kriznim regijama i u egzilu

Jedan od programa predstavljenih na EGSO-ovu seminaru „Povezivanje EU-a” 2024. posvećenom novinarstvu bila je Inicijativa Hannah Arendt. Riječ je o mreži organizacija civilnog

društva koje podupiru i štite novinare koji rade pod ekstremnim pritiskom i izloženi su cenzuri, uznemiravanju i progonu. Inicijativa je program zaštite koji financira njemačka savezna vlada i koji pruža razne vrste dragocjene pomoći novinarima diljem svijeta, od Afganistana i Sudana do Rusije i Ukrajine, i u njihovim matičnim zemljama i u egzilu.

Nakon što se kritičari ušutkaju, a novinari i cijele medijske kuće zatvore, javnost više nema pristupa neovisnim informacijama, no te su informacije od presudne važnosti da se ljudima omogući pravo na slobodno mišljenje i da demokracija može funkcionirati.

Dvije godine nakon što je njemačka savezna vlada pokrenula [Inicijativu Hannah Arendt](#), razloga za zabrinutost nema ništa manje. Upravo suprotno, zapravo ih je još više. Najnoviji indeks slobode medija u svijetu koji su sastavili Reporteri bez granica pokazuje da su se uvjeti za medijske djelatnike diljem svijeta pogoršali. Trenutačno se u donjoj kategoriji indeksa (u kojoj se stanje kategorizira kao „vrlo ozbiljno”) nalazi velik broj zemalja, njih 36, koliko ih nije bilo u razdoblju duljem od jednog desetljeća. Novinare iz niza zemalja u toj kategoriji, uključujući Rusiju, Afganistan i Sudan, podupire u okviru nekoliko projekata koje vode partnerske organizacije Inicijative Hannah Arendt.

Zahvaljujući Inicijativi Hannah Arendt, programu zaštite koji financiraju njemačko Savezno ministarstvo vanjskih poslova i povjerenik savezne vlade za kulturu i medije, medijski djelatnici mogu dobiti razne vrste pomoći u svojoj matičnoj zemlji ili u egzilu. Ponekad je pomoć moguća čak i ako se na prvi pogled čini ne mogućom. Na primjer, jednim projektom u okviru inicijative podupiru se novinarke u Afganistanu, u sklopu kojega se osposobljavaju u području sigurnosti, a dobivaju i stipendije i mentorstvo na materinjem jeziku. Otkad su talibani 2021. preuzeli vlast, izuzetno velik broj žena u medijima izgubio je posao, što znači da sada na radiju i televiziji gotovo uopće nema žena. Od tada je došlo do naglog smanjenja cijelog medijskog sektora.

Ruski i sudanski novinari mogu iskoristiti Inicijativu Hannah Arendt i u susjednim zemljama. Uspostavljeni su posebni centri koji služe kao kontaktne točke za medijske djelatnike u egzilu, kojima upravljaju ili ih podupiru partneri inicijative. Medijski centri za egzil i *Casa para el Periodismo Libre* (kuća za slobodno novinarstvo) u Srednjoj Americi također su sigurni prostori koji nude psihološke i pravne savjete. Centri su isto tako mjesta na kojima se pruža daljnje osposobljavanje i početna su točka za umrežavanje medijskih djelatnika koji su u svojim matičnim zemljama izloženi progonu iz raznih razloga.

Ponovna izgradnja održivih uredničkih struktura u egzilu još je jedan pristup koji se primjenjuje u okviru Inicijative Hannah Arendt. Cilj je osigurati da ljudi u totalitarnim matičnim zemljama novinara i dalje primaju neovisne informacije.

Afganistan, Rusija i Sudan nisu jedine zemlje čiji novinari primaju potporu. Inicijativa se u biti primjenjuje u cijelom svijetu i omogućuje fleksibilan odgovor na pogoršanje sigurnosnih situacija. Trenutačno se potpora uglavnom pruža medijskim djelatnicima iz Bjelorusije, Srednje Amerike, Mjanmara, Sjeverne Afrike i Ukrajine. U tom je pogledu Ukrajina poseban slučaj jer je cilj projekta zajamčiti kontinuirano izvještavanje u ratu koji je u tijeku. Za to je potrebna materijalna i tehnička pomoć, kao i posebno osposobljavanje i osiguranje za operacije na prvoj liniji.

Sljedeće četiri organizacije civilnog društva partneri su Inicijative Hannah Arendt: DW Akademie, Europski fond za novinarstvo u egzilu (JX-Fund), Mediji u suradnji i tranziciji (MiCT) i Europski centar za slobodu tiska i medija (ECPMF). Program iziskuje neovisnost od državne kontrole i neutralnost države. Financiranje se dodjeljuje isključivo na temelju nepristranih kriterija, a dodjeljuju ga neovisni žiriji koji nisu pod utjecajem države.

Za dodatne informacije: <https://hannah-arendt-initiative.de/hannah-arendt-initiative-english/> ili pišite na info@hannah-arendt-initiative.de.

Inicijativa Hannah Arendt mreža je za zaštitu novinara i medija diljem svijeta. Osnovana je 2022. na inicijativu njemačkog Saveznog ministarstva vanjskih poslova i povjerenika savezne vlade za kulturu i medije te uz njihovo financiranje.

Raznolikost u medijima: jesmo li svi jednako zastupljeni?

Novinari s invaliditetom mogu jednako dobro obavljati svoj posao i mogu donijeti različite i nove perspektive. Zašto ih u medijima radi toliko malo? Lars Bosselmann iz Europske unije slijepih piše o nedovoljnoj zastupljenosti osoba s invaliditetom u medijskoj industriji i potrebi da se spriječi njihovo stereotipno prikazivanje u vijestima.

Sve demokracije temelje se na nizu osnovnih načela, a jedno od najvažnijih jest sloboda tiska. Ta sloboda pomaže osigurati da djelovanje političkih čelnika i čelnica bude transparentno za javnost, a ujedno nam omogućuje pristup informacijama bez vanjskog uplitanja.

Međutim, i dalje postoje aspekti medijske prakse koje je potrebno poboljšati, posebno u vezi s raznolikošću. Kad je riječ o zastupljenosti u medijima ili praćenju tema povezanih s različitim društvenim skupinama, nismo ni približno jednaki.

Trenutačni podaci pokazuju da osobe s invaliditetom nisu adekvatno zastupljene među zaposlenicima novina, radijskih postaja i televizijskih kuća. To je vrlo zabrinjavajuće s obzirom na činjenicu da [do 16 % svjetskog stanovništva ima neki oblik invaliditeta](#). Osim toga, kako je istaknuto u [izvješću UNESCO-a](#), osobe s invaliditetom često se suočavaju i s predrasudama zbog stereotipnih prikaza naših zajednica u medijima, pred očima cijelog svijeta.

Kako bismo promijenili javnu percepciju osoba s invaliditetom, moramo naglasiti važnost njihova uključivanja u novinske redakcije i procese kreiranja sadržaja.

Društvo mora znati da medijska industrija neće biti potpuno uključiva sve dok osobe s invaliditetom ne budu sudjelovale u njezinu radu. Nadalje, teme povezane s invaliditetom iziskuju drugačiji pristup: medijske kuće trebale bi uvažiti činjenicu da bi osobe s invaliditetom trebale moći uživati svoja prava kao i sve druge osobe. Osim toga, budući da se formati sadržaja stalno mijenjaju, potrebni su nam stručnjaci kako bismo te formate učinili pristupačnima i uključivima.

Zajednica osoba s invaliditetom nedovoljno je zastupljena u medijskoj industriji, ali ipak postoje vrlo inspirativni primjeri koji pokazuju da osobe s invaliditetom mogu biti izvanredni kreatori sadržaja.

Nedavno je u svojoj seriji podcasta Europska unija slijepih emitirala [tematsku epizodu o Paraolimpijskim igrama u Parizu 2024](#). U toj smo epizodi razgovarali s Laetitiom Bernard, slijepom francuskom novinarkom koja radi za Radio France. Osim ovogodišnjih, Laetitia Bernard već je izvještavala s Paraolimpijskih igara u Londonu 2012. i Rio de Janeiru 2016. Izvještavala je i sa Zimskih paraolimpijskih igara u Sočiju 2014. i Pjongčangu 2018.

„Događanja poput Paraolimpijskih igara imaju pozitivan učinak na uklanjanje prepreka i borbu protiv stereotipa”, naglasila je Laetitia Bernard tijekom intervjua. „Novinar ili novinarka s invaliditetom mogu kvalitetno raditi, pa čak i dati novu perspektivu na stvari”, dodala je. Profesionalno putovanje Laetitije Bernard, kao i njezina promišljanja o toj temi, govore nam da je riječ o dimenziji koju treba razmotriti kako bi se izgradilo uključivije društvo: ravnopravnost mora biti u središtu medijske industrije.

Lars Bosselmann izvršni je direktor Europske unije slijepih (EBU).

Urednici

Ewa Haczyk-Plumley (editor-in-chief)
Laura Lui (ll)

Suradnici u ovom broju

Christian Weger (cw)
Daniela Vincenti (dv)
Erika Paulinova (ep)
Ewa Haczyk-Plumley (ehp)
Giorgia Battiato (gb)
Jasmin Kloetzing (jk)
Katerina Serifi (ks)
Laura Lui (ll)
Marco Pezzani (mp)
Margarita Gavanis (mg)
Margarida Reis (mr)
Millie Tsoumani (mt)
Pablo Ribera Paya (prp)
Simran Grewal (sg)
Thomas Kersten (tk)

Koordinacija

Agata Berdys (ab)
Giorgia Battiato (gb)

Adresa

European Economic and Social Committee
Jacques Delors Building,
99 Rue Belliard,
B-1040 Brussels, Belgium
Tel. (+32 2) 546.94.76
Email: eescinfo@eesc.europa.eu

EESC info is published nine times a year during EESC plenary sessions. EESC info is available in 24 languages
EESC info is not an official record of the EESC's proceedings; for this, please refer to the Official Journal of the

European Union or to the Committee's other publications.
Reproduction permitted if EESC info is mentioned as the source and a link is sent to the editor.

08/2024